

Kurzus kódja(i): BMA-FLMD-312.37

Kurzus címe: Témák és formák a csehszlovák új hullámban

Tanár neve: Milojev-Ferkó Zsanett

Kurzus időpontja, helye: Kedd 9-10:30, -135

Kurzus típusa: Szeminárium

Kurzus leírása: A kurzus során az egyik legeredetibb filmes mozgalom, a csehszlovák új hullám (Československá nová vlna, 1963-1968/1969) jelenségét vizsgáljuk meg. A szeminárium során rendhagyó módon nem a szerzők vonatkozásában tárgyaljuk ezen új hullám történetét, hanem a hasonló formai és tematikus jegyeket felvonultató alkotások csoportjain keresztül törekszünk a cseh új hullám gazdagságának és egyediségének interpretációjára.

Az órák tervezett menetrendje:

1. Bevezetés a csehszlovák új hullámba. Filmtörténeti előzmények (ea.)
2. Szerzők a csehszlovák új hullámban (ea.)
3. A provincializmus diszkrét bája
4. A paternalizmus és a formani groteszk realizmus
5. Dokumentarista törekvések
6. Parabolák
7. Menzel és Hrabal
8. Retrospektív tekintetek: A holokauszt
9. Avantgárd megközelítések
10. Tiltott gyümölcsök
11. Abszurd tendenciák
12. Összefoglalás (ea.)

Kurzus teljesítésének követelményei: Minden órán rövid filmismereti teszt lesz a kötelezően megnézendő filmekből! Minden hallgatónak kötelező megtartania egy prezentációt, melyet azután közös filmelemzés követ! A kurzus zárthelyi dolgozattal zárul. Az év végi jegy a prezentáció érdemjegyéből (30%), valamint a zárthelyi dolgozat eredményéből (70%) tevődik össze.

Elsajátítandó kompetenciák és módszerek tudás: tájékozódás a műfajok értelmezésében és a magyar filmtörténetben
képesség: a kulturális jelenségek és azok történeti beágyazottságának értelmezése
attitűd: történetileg és társadalmilag meghatározott kulturális jelenségek megértése és elfogadása

Kötelező / ajánlott filmek:

1. óra: Bevezetés a csehszlovák új hullámba. Filmtörténeti előzmények.
František Vlácil: Fehér galamb (1960)
<https://www.youtube.com/watch?v=9asrqV0n2Ss>
Štefan Uher: Nap a hálóban (1962)
<https://www.youtube.com/watch?v=YkSIs3-fL8I>
2. óra: Szerzők a csehszlovák új hullámban
Chytilova-Menzel-Jires-Nemec-Schorm: Gyöngyök a mélyben (1965)
3. óra: A provincializmus diszkrét bája
Ivan Passer: Intim megvilágításban (1965)
Jaroslav Papousek: Ecce Homo Homolka (1969)
4. óra: A paternalizmus és a formani groteszk realizmus
Milos Forman: Fekete Péter (1963)
Milos Forman: Egy szözi szerelme (1965)

-
5. óra: Dokumentarista törekvések
Vera Chytilova: Éva és Vera (1963) <https://mozicsillag.me/film/39692-eva-es-vera-1963-online>
Milos Forman: Verseny/ Meghallgatás (1963) <https://videa.hu/video/film-animacio/verseny-meghallgatás-1963-milos-forman-cseh-film-kULenrDdjRwDVTa>
6. óra: Parabolák
Jan Nemec: Az éjszaka gyémántjai (1964) <https://m.ok.ru/video/2328737352301>
Milos Forman: Tűz van, babám! (1967)
7. óra: Menzel és Hrabal
Jiri Menzel: Szigorúan ellenőrzött vonatok (1965)
Jiri Menzel: Szeszélyes nyár (1968)
8. óra: Retrospektív tekintetek: A holokausz
Jan Kadar-Elmar Klos: Üzlet a korzón (1965)
Juraj Herz: A hullaégető (1969)
9. óra: Avantgárd megközelítések
Juraj Jakubisko: Madarak, árvák, bolondok (1969)
Vera Chytilova: Százsorszápek (1969)
10. óra: Tiltott gyümölcsök
Jiri Menzel: Pacsirták cérnaszálon (1969/1990)
Evald Schorm: Hetedik nap, nyolcadik éjszaka (1969/1990)
11. óra: Abszurd tendenciák
Jan Nemec: Az ünnepségről és vendégekről (1966)
<https://ok.ru/video/2039970204269>
Pavel Juráček, Jan Schmidt: Joseph Kilián (1963)
<https://www.youtube.com/watch?v=QRfpa8c28y0>
12. óra Zárthelyi dolgozat

Kötelező / ajánlott irodalom: Báron György: A játék határai. Vera Chytilova filmjeiről. Filmvilág, 1986. URL: https://www.filmvilag.hu/xista_frame.php?cikk_id=5905
Bikácsy Gergely: Gyöngyök a mélyben. Prágai tavasz. Cseh '68. Filmvilág, 2008. URL: https://www.filmvilag.hu/xista_frame.php?cikk_id=9437
Frank, Alison: *A cseh szürrealizmus és a cseh újhullámos realizmus: a tárgyak jelentősége*. Ford. Milián Orsolya. Apertúra, 2014. tél. URL: <https://www.apertura.hu/2014/tel/frank-a-cseh-szurrealizmus-es-a-cseh-ujhullamos-realizmus/>
Gelencsér Gábor: A cseh és a szlovák új hullám (1963–1969) http://mmi.elte.hu/szabadbolcsesz/mmi.elte.hu/szabadbolcsesz/indexb69a.html?option=com_tananyag&task=showElements&id_tananyag=48
Gelencsér Gábor: *Gondoskodom, tehát vagyok. A paternalizmus motívuma a cseh újhullám filmjeiben*. Apertúra, 2014. tél. URL: <https://www.apertura.hu/2014/tel/gelencser-gondoskodom-tehat-vagyok-a-paternalizmus-motivuma-a-cseh-ujhullam-filmjeiben/>
Gerencsér Péter: *Tyúkok a Škodán. Bevezetés a csehszlovák újhullámba*. Apertúra, 2014. tél. URL: <https://www.apertura.hu/2014/tel/gerencser-tyukok-a-skodan-bevezetes-a-csehszlovak-ujhullamba>
Hames, Peter: *Czech and Slovak Cinema. Theme and Tradition*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2009.
Owen, Jonathan: *Szlovák bohémek: Forradalom, ellenkultúra és az 1960-as évek vége Juraj Jakubisko filmjeiben*. Ford. Kapás Zsolt Zsombor. Apertúra, 2014. tél.

URL: <https://www.apertura.hu/2014/tel/owen-szlovak-bohemek-juraj-jakubisko/>
Soukup, Katarina: *Szentségtörők lakomája*. Ford. Karácsonyi Judit. Apertúra, 2014.
tél. URL: <https://www.apertura.hu/2014/tel/soukup-szentsegtorok-lakomaja/>
Zalán Vince: *Film van, babám! A cseh új hullámról*. Budapest: Gondolat, 2016.
Zalán Vince (szerk.): *Tavaszi és nyári között. A cseh és szlovák film antológiája*.
Budapest: Budapest Film – Héttorony Könyvkiadó, 1990.
